

10.

KARIZME U CRKVI

karizma (grč. *harris* – dar, milost, naklonost), nezasluženi dar Duha Svetoga vjernicima na korist cijeloj Crkvi.

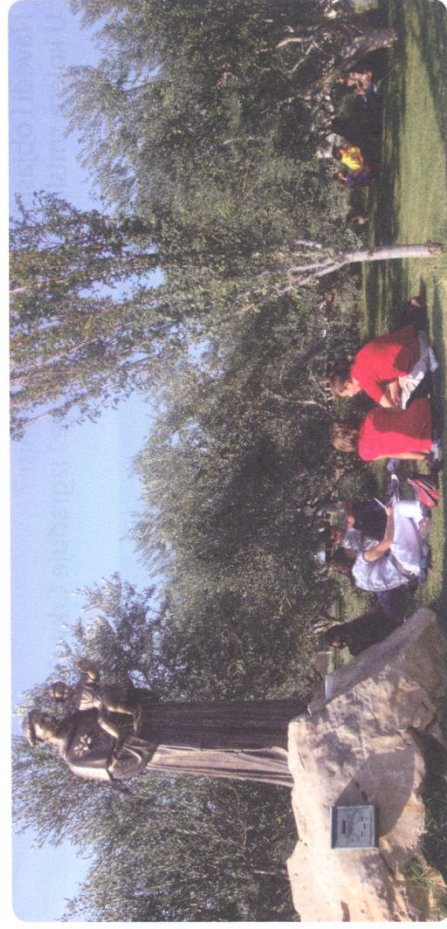
Od samih početaka Krist je ispunjao Crkvu darovima svoga Duha. Duh koji djeluje u Crkvi nije Duh statičnosti, već je Duh trajne dinamike. Po darovima Duha Svetoga Crkva živi, raste i doseže svoju puninu. Među tim se darovima ističu neki koji su posebno dragocjeni za izgradnju kršćanske zajednice. Riječ je o karizmama.

Karizma je Božji dar

U svagdašnjoj upotrebi riječ karizma znači prirodni talent, nadarenost čovjeka. U tom značenju postoje različite karizmatске ličnosti na raznim područjima svjetovnog života. Jer, djelovanje na temelju slobodne inspiracije i spontanosti obično se u prirodnom smislu drži karizmat-skim. U kršćanskom rječniku karizma označuje **poseban dar Duha Svetoga** vjernicima, bilo pojedincima bilo zajednici.

»Isus je svojim učenicima prije smrti obećao poslati 'drugoga Branitelja', kad njega više s njima ne bude. Kad je izliven Duh Sveti nad učenike Pracrkve, iskusili su to što je Isus rekao. Doživjeli su duboku sigurnost i radost u vjeri i primili određene 'karizme', tj. mogli su prorokovati, ozdravljati, činiti čudesa. Sve do danas u Crkvi ima ljudi koji imaju te darove i doživljavaju takva iskustva.«

YOUCAT, 113

O karizmama možemo govoriti u užem i širem smislu. Karizme u užem smislu su **od Boga darovane posebne sposobnosti** za život i služenje u Crkvi i svijetu. Karizma u najširem smislu riječi označuje sve Božje darove. To su naravni darovi koje Duh pročišćava, usavršava, jača i stavlja u službu zajednice. Svaka sposobnost za određeno zvanje je karizma ako se izvršava u snazi Duha.

Karizma je »milost, dar koji Bog Otac obilno dijeli, po djelovanju Duha Svetoga. I to je dar koji se daje nekome, ne zato što je bolji od drugih, ili zato što je to zaslužio: to je dar koji mu je Bog dao, da ga s istom besplatnošću i istom ljubavlju može staviti u službu čitave zajednice, za dobro svih« (Papa Franjo).

Karizme u Crkvi

Darovi – karizme, sredstva su po kojima Bog djeluje i po kojima se proslavlja u svojoj Crkvi. Sv. Pavao je posvetio posebnu pozornost različitosti karizmi: »Različiti su dari, a isti Duh; i različite službe, a isti Gospodin; i različita djelovanja, a isti Bog koji čini sve u svima« (1 Kor 12,4-6). Pod tim pojmom on označava **posebne darove Duha Svetoga** za služenje drugima. Duh je jedinstvo različitih karizmi. Sve su karizme u službi zajedništva.

Karizme u Crkvi su brojne i različite. Apostol Pavao tim izrazom obuhvaća ono svakodnevno i ono izvanredno. I jedno i drugo je plod redovnog djelovanja Duha u zajednici. »Doista, jednemu se po Duhu daje riječ mudrosti, drugomu riječ spoznanja po tom istom Duhu; drugomu vjera u tom istom Duhu, drugomu dari liječenja u tom jednom Duhu; drugomu čudotvorstva, drugomu prorokovanje, drugomu razlučivanje duhova, drugomu različiti jezici, drugomu tumačenje jezika. A sve to djeluje jedan te isti Duh dijeleći svakomu napose kako hoće« (1 Kor 12,8-11). Karizme svjedoče o nepresušnom vrelu Kristova otajstva koje potiče sve vjernike na isto savršenstvo, tj. na ljubav u različitim oblicima zvanja i staleža. Stoga, treba mijenjati uobičajena mišljenja da je Crkva samo kler i redovništvo te da su samo oni pozvani na javni apostolat i misiju, **na izgradnju Crkve u služenju Bogu i bližnjemu.**

Služeći Gospodinu po darovima Duha Svetoga, svaki se vjernik treba čuvati zamki oholosti i prisvajanja zasluga i slave za sebe. Naprotiv, sve što čini treba činiti na slavu Gospodinu. Otvoren djelovanju Duha Svetoga, treba ići za tim da se u svemu proslavi Bog i njegova milosrdna ljubav. Nitko, naime, ne može sebi prisvojiti darove nego iz ljubavi prema Bogu staviti se u službu za druge na slavu Božju. To nam govori i sv. Petar u svojoj prvoj poslanici: »Jedni druge poslužujte – svatko po primljenom daru – kao dobri upravitelji različitih Božjih milosti!« (1 Pt 4,10).

Vladimir Blažanović, Duhovi

Karizme su »divno bogatstvo milosti za apostolsku životnost i za svetost cijeloga Kristova Tijela, uz uvjet da se radi o darovima koji zaista dolaze od Duha Svetoga i da se upotrebljavaju u skladu s istinskim poticajima toga istoga Duha, u skladu s ljubavlju koja je pravo mjerilo karizmi« (KKC, 800).

Zajedno za Crkvu

»Duh Sveti, ne samo da po sakramentima i službama posvećuje i vodi narod Božji te ga krjepostima resi, nego dijeleći svakome pojedinome svoje darove kako hoće, on također raspodjeljuje posebne milosti među vjernike svakoga staleža te ih time čini sposobnima i spremnima za prihvaćanje različitih djela ili dužnosti, korisnih za obnovu i širu izgradnju Crkve.«

Lumen gentium, 12

Raznolikost karizmi i darova Duha, kojima Otac nebeski ispunja svoju Crkvu, veliko je bogatstvo za cijelu zajednicu. Po njima kršćanska zajednica raste skladna u vjeri i u Božjoj ljubavi kao jedno Tijelo i kao Božji narod. **Tvorac zajedništva** u Crkvi je jedan te isti Duh. Ono je kao živi **organizam**, kao tijelo koje ima mnogo udova. Svi su međusobno povezani i imaju jednu glavu – Krista. U tome smislu već sv. Pavao upotrebljava sliku ljudskoga tijela kao primjer za crkvenu zajednicu (usp. Rim 12,4-5; 1 Kor 12,12-30). Pojedino tijelo ima mnogo udova, ali svi udovi nemaju isto djelovanje. Tako su i **mnogi vjernici jedno tijelo u Kristu**, a međusobno pojedini udovi jedan drugomu. Svaki član Crkve pozvan je brinuti se ne samo za sebe, nego i za druge i za zajednicu. Radost jednoga, radost je sviju. Trpljenje jednoga, trpljenje je sviju. Svaki čovjek svakoga dana istodobno koristi razne udove i osjetila. Očima vidi, ušima sluša, nosom miriše, jezikom govori, rukama radi, nogama hoda. Tako i Duh Sveti po nekim vjernicima čini čudesa, a po nekima naviješta istinu. Po nekima pokazuje uzvišenost djevičanstva, po nekima dostojanstvo i svetost braka, po nekima ponizno služenje i mudro upravljanje.

Stožeri života prve Crkve

Apostoli su kao prvi karizmatici organizirali prvu Crkvu. Prva je kršćanska zajednica duboko doživjela dolazak Duha, čijom je snagom u Jeruzalemu postala svjesna da tvori zajednicu različitu od židovske, osjećala se zajednicom koja je sazvana u ime Krista Uskrsloga. Ona je ogledni **primjer Crkve za sva vremena**. Riječ je o jednom neponovljivom povijesnom iskustvu u kojem su zacrtane bitne značajke svake prave kršćanske zajednice: »Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama« (Dj 2,42). U navedenom biblijskom ulomku navode se sastavnice koje opisuju i tvore život prve kršćanske zajednice u Jeruzalemu. Te su **sastavnice** i danas **norma i model** života svake kršćanske zajednice:

- **nauk apostolski**, odnosno slušanje njihova svjedočanstava o poslanju, životu, smrti i uskrsnuću Gospodina Isusa. To je ono što Pavao jednostavno naziva »evanđeljem«;
- **zajedništvo** koje je ponajprije zajedništvo s Bogom po vjeri, ostvareno kao bratsko zajedništvo, izražava se, na konkretan način, u društvenom zalaganju, u kršćanskoj ljubavi, u pravdi. Čitamo u Djelima apostolskim da je prvim kršćanima *sve* bilo zajedničko i da oni, koji su imali imanja i dobra, prodavali bi ih, a stečeno dijelili potrebitima (usp. Dj 2,44-45);
- **lomljenje kruha**, u kojem se sam Gospodin uprisutnjuje s jedinstvenom žrtvom križa, u svojem potpunom predanju za život svojih prijatelja;
- **molitva** je oduvijek trajni stav Kristovih učenika, ona prati njihov svakodnevni život u poslušnosti Božjoj volji, kao što nam potvrđuju riječi apostola Pavla prvim kršćanskim zajednicama: »Uvijek se radujte! Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu« (1 Sol 5,16-18).

Prva Crkva je konkretna **zajednica** onih koji vjeruju u Krista, ljudi od krvi i mesa, svetih i grješnih, ujedinjenih pod vodstvom svojih pastira u dijeljenju duhovnih i materijalnih dobara. To je zajednica u kojoj se uskrsno otajstvo naviješta propovijedanjem, ostvaruje u euharistiji i ostalim sakramentima te živi u djelotvornoj ljubavi. Snagu i nadahnuće za takvo svjedočenje prvi kršćani su našli u primjeru Učitelja koji reče: »Veće ljubavi nitko nema od ove: da tko život svoj položi za svoje prijatelje« (Iv 15,13).

»Crkvene službe – primjericice papinsku, biskupsku, župničku – treba doživljavati kao služenje, a ne kao vlast, odnosno, što je još važnije, potrebno je – danas više nego ikada – da se svi, svatko prema svojim mogućnostima, zvanju i položaju, uključe u živu Crkvu i njezino služenje, praktični kršćanski život i svjedočenje Božje nazočnosti u našem vremenu.«

Drago Šimundža

»Crkveni pokreti predstavljaju jedno od najznakovitijih proljeća Crkve. Njihova je prisutnost ohrabrujuća jer pokazuje da to proljeće napreduje očitujući svježinu kršćanskog iskustva, koje se temelji na osobnom susretu s Kristom.«

Ivan Pavao II.

»Samo onaj tko crkveno i samostalno, ponizno i odvažno, poslušno i svjestan svoje odgovornosti, moli i radi, povezuje prošlost i budućnost Crkve, samo taj stvara prostor, da u njemu djeluje olujni Božji Duh, vječno star i vječno mlad, koji obnavlja lice njegove vlastite duše, njime se služi, kako bi i svijet promijenio.«

Karl Rahner

Crkveni pokreti i udruge

U današnjemu postmodernom vremenu u kojem materijalističke težnje i bezbožni duh sve više preplavljaju društvo u cjelini, Duh Sveti nadahnjuje pojedinca ili skupinu, koji daju novi zamah Crkvi i svijetu. Tako se u posljednje vrijeme znatno povećao broj, a i zanimanje, za **nove duhovne zajednice i pokrete** unutar kršćanskih crkava. Novi duhovni pokreti su skupine u kojima najviše laici, a zatim i klerici, kao i redovničke osobe, teže intenzivnom religioznom životu u zajednici te vjerničkoj obnovi u Crkvi. **Svrha** tih pokreta i zajednica vjernika jest ostvarivanje savršenijega kršćanskog života u zajednici Crkve. Oni skrbe za javno bogoštovlje i kršćanski nauk, promiču evangelizaciju, razne oblike apostolata, djela pobožnosti i dobrotvorni rad. Jednako tako potiču dublji osobni odnos prema Svetom pismu i osobnu molitvu. Sve to potmaže njihovim članovima da aktivnije sudjeluju u liturgijskim sastancima crkvene zajednice. U tim pokretima i zajednicama svaki kršćanin može ostvarivati svoje radosno i stvaralačko kršćansko svjedočenje.

Crkveni pokreti su različiti i raznoliki. Sve ih povezuje zajedničko zanimanje za obnovu kršćanskoga života i produbljeno iskustvo vjere. U duhu evanđelja žele obnoviti mentalitet i praksu kršćana. U tom nastojanju nadovezuju se na velike uzore i učitelje duhovnoga života iz povijesti. Služe se već otprije poznatim oblicima kršćanske meditacije i molitve, ali i novim tehnikama, ne zadovoljavajući se vanjskim poznavanjem pojmova i formula. Želja im je *u sebi, iznutra* iskusiti ono što dolazi od Boga.

Crkveni pokreti ne mogu postojati izdvojeno, izvan Crkve ili izvan žuđenog župni te su usmjereni na izgradnju župe.

ZA RAD I RAZMIŠLJANJE

»Otkriće vlastite karizme rijetko stoji na početku duhovnog života. U tom smislu zanimljivo je i poučno promotriti iskustvo apostola. Kad su oni zapravo primili svoju karizmu? Znamo odgovor: nakon uskrsnuća Isusova. Svi su apostoli doživjeli obraćenje, živjeli su asketskim životom uz Isusa kroz tri godine, dobili su i nova imena, tj. našli svoj identitet kao »Isusovi učeniци«. Ali im je nedostalo hrabrosti za poslanje! Upravo se to događa u trenutku kad silazi na njih Duh Sveti i pomazuje ih za njihovo poslanje, pretvarajući ih od preplašenih, neukih ribara u neustrašive svjedoke Isusa uskrsloga. Ovaj uzorak vrijedi i danas. Svaki ima od Boga dar za služenje, često samo nedostaje hrabrost da se 'baci na posao.«

Mihály Szentmártoni

»Prije svih razlika s obzirom na zadaće, službe i darove, Crkva je ponajprije otajstvo i narod Božji, u kojemu svi imaju isto dostojanstvo i između svih postoji temeljna jednakost. Svi kršteni i pomazani Duhom jesu narod Božji, ne u smislu sociološke kategorije naroda, nego teološkog pojma novoga naroda, sabrana od Boga po Kristu u Duhu Svetom. Svaki član mesijanske zajednice ima udjela u samom životu Trojedinog Boga. Među svim vjernicima postoji prava jednakost s obzirom na dostojanstvo i na djelovanje zajedničko svim vjernicima u izgradnji Kristova Tijela.«

Nediljko A. Ančić

PITANJA I ZADACI

1. Što znači riječ »karizma«? Objasnite razliku između »karizmi« u Crkvi i svijetu.
2. Pročitajte tekst M. Szentmártonija. Zašto bez Duha Svetoga nema istinskog svjedočenja?
3. Što znači da je zajedništvo u Crkvi kao živi organizam? Tko je primjer takva zajedništva?
4. Sv. Ivan Pavao II. ističe da »crkveni pokreti predstavljaju jedno od najznakovitijih proljeća Crkve«. Obrazloži tu tvrdnju.
5. Postoji li na području tvoje župe neki crkveni pokret, udruga mladih ili odraslih? Čime se bave i kako su organizirani?

SAŽETAK

Krist je Glava Tijela Crkve. On raspoređuje darove i službe po kojima se kršćani međusobno pomažu na putu spasenja. U Crkvi postoje različite karizme. Karizme su plodovi Kristova Duha i kao takve su u službi zajednice. Njihovo prirodno mjesto postojanja i razvitka je Crkva, u kojoj je svaki njezin član na svoj način pozvan dati svoj doprinos izgradnji cjeline. Tako karizme istodobno služe i unutarnjoj izgradnji zajednice i evangelizaciji svijeta. Crkva se od svoga početka, od prvih Duhova, otisnula u svijet da naviješta evanđelje ljubavi, da stvori zajednicu ljubavi, da bude prepoznatljiva u svijetu po živoj vjeri, molitvi i djelotvornoj međusobnoj ljubavi prema Isusovim riječima: »Po ovom će svi znati da ste moji učeniци: ako budete imali ljubavi jedni za druge« (Iv 13,35).